

20 september 1968

Goedenavond, vrienden.

Bij het begin van deze bijeenkomst herinner ik u er aan dat wij sprekers van deze groep niet alwetend of onfeilbaar zijn. Vanuit ons standpunt is het dan ook van belang, dat u zelfstandig nadenkt over alles wat er te berde wordt gebracht. In deze eerst helft van de bijeenkomst wil ik met u spreken over:

HET RAD DES LEVENS

Het rad des levens is een voorstelling die wij aantreffen in het boeddhisme, maar ook in het hindoeïsme. Het meest ontwikkeld komt zij echter voor bij het lamaïstisch boeddhisme. Het is een voorstelling van het leven in de vorm van een rad, waarbij de ruimte tussen de spaken gevuld is met beelden die verschillende werelden van stof en geest vertegenwoordigen. Men stelt zich de mens voor als gebonden aan dit rad, gaande van wereld tot wereld en van sfeer tot sfeer. Zo gaat de mens door hellewerelden, vindt hij rust in hemelwerelden, om dan terug te keren tot stoffelijke vormen. Men meent dat dit voor de geestelijk niet volbewusten de enige wijze van leven is. Al deze fasen van bestaan, die het rad des levens ons opdwingt, zijn echter illusie, daarachter staat de niet besepte werkelijkheid. Wie zich van het rad wenst te bevrijden, zal eerst deze illusie moeten doorzien en zo, zich terugtrekkend uit de geprojecteerde werelden van goed en kwaad, van licht en duister, van geest en materie, de werkelijkheid ervaren.

Elke sfeer bevat de werkelijkheid. Zij bevat daarnaast - en dit is het grootste deel - begoocheling. De grote vraag is, hoe wij werkelijkheid en begoocheling van elkander kunnen scheiden. Kunnen wij dit niet dan zijn wij gebonden aan de voorstellingen die wij hebben omtrent onszelf. En hoezeer juist in dit opzicht de oude voorstelling van het rad des levens strookt met de werkelijkheid blijkt wel, wanneer wij de gang van een ziel na de overgang een ogenblik ontleden. U gaat over. U bent misschien in de ogen van degenen die achterblijven een soort heilige. Uzelf hebt echter nog steeds het denkbeeld dat u niet voldoende hebt gedaan. U voelt u schuldig en onvolmaakt. U wordt dan niet beloond aan de hand van hetgeen anderen voor u verwachten - een hemel bijvoorbeeld, of in andere gevallen een hel - maar aan de hand van uw denkbeeld omtrent uzelf, dit bepaalt de sfeer, de wereld, die u gaat beleven. In het genoemde geval zou iemand, die op aarde goed heeft geleefd, dus terecht kunnen komen in een wereld, waarin hij nog veel frustraties en vernederingen moet aanvaarden.

Men kan in dergelijke gevallen mijns inziens terecht stellen dat het ik zichzelf bestraft voor de onevenwichtigheden die het in zichzelf ontmoet. Daarbij moge een deel van de wereld, die men beleeft, werkelijkheid zijn, toch wordt het totale aanzien der dingen echter bepaald door het ego, zover het de betekenis en waarde voor dit ego betreft. Vergelijk de werkelijkheid van de heide bij maanlicht. Er staan jeneverbesstruiken. De mens met gevoel voor schoonheid die in harmonie is met zichzelf, zal bij het gaan over die heide de bizarre vormen beleven als een bijzondere schoonheid die de perfectie van de natuur eens te meer onderstreept. Een mens die met een gevoel van onmacht en onzekerheden dezelfde weg gaat, zal echter in de struiken steeds weer de gestalten van moordenaars en rovers menen te zien. Misschien ook is degene die langs deze weg gaat, iemand, met gevoelens ten aanzien van de onzichtbare werelden, terwijl hij gekweld wordt door gevoelens van falen of onzekerheid ten aanzien van een gekoesterd ideaal of geloof; zo iemand zal in dezelfde vormen heksen, demonen en geesten op zien doemen. De weg is dezelfde, de werkelijkheid is dezelfde, maar de gevoelens waarmee men die weg gaat en zo de betekenis voor het Ik, kan een geheel andere zijn. Dergelijke voorbeelden kent u waarschijnlijk zelf ook.

Misschien herinnert u zich nog uit uw kindertijd hoezeer de wereld bepaald kan worden in waarde door je eigen fantasieën. In dat geval zal het u niet moeilijk zijn aan te nemen dat in de sferen

en in wezen zelfs in alle leven de voorstellingen, waarmede je je bezig houdt, bepalend kunnen zijn voor hetgeen je beleeft. Toch zijn de werelden niet geheel het product van uw verbeelding. Achter alle beleven en interpreteren moet ergens een werkelijkheid bestaan. Deze werkelijkheid wordt vaak niet geheel beseft, misschien zelfs als 'onjuist' grotendeels door het Ik verworpen. Maar zij is aanwezig.

Nu stelt het rad des levens alle werelden als gescheiden van elkander voor. De werkelijkheid is echter niet in afzonderlijke delen of werelden te scheiden. De spaken van het rad vormen in feite grenzen die ontstaan door ons niet beseffen van de andere delen der werkelijkheid als onmiddellijk voor ons geldende. De grenzen tussen werelden en sferen komt voornamelijk voort uit het onvermogen werelden en sferen als werkelijk geldend en mogelijk te aanvaarden, wanneer zij niet bij de beelden, de waan van het Ik passen. Vallen enkele van deze grenzen voor het Ik verder, dan wordt niet alleen de wereld waarin men leeft groter, maar tevens eigen kunnen, vermogen en begrip.

Zelfs indien wij er in slagen de schijnbare scheidingen die door de spaken worden uitgebeeld tussen meerdere werelden weg te doen vallen en zo meerdere sferen of werelden gelijktijdig als werkelijkheid te gaan beleven, blijft er nog een grens, een limiet. Er is altijd een punt waaronder wij ons geen bestaan meer kunnen denken, zoals er een punt is waarboven wij ons geen persoonlijk bestaan meer in kunnen denken. Waarmede wel duidelijk is dat het aantal spaken van het rad (en daarmee het aantal werelden, dat men moet passeren tijdens de bewustwording) wel steeds af zal nemen, maar dat daarmee de gebondenheid aan dit wiel van leven, dit eeuwige rad van avontuur nog niet ongedaan is gemaakt.

De werkelijkheid is de essentie van leven, die in alle werelden hetzelfde is: Ik besta. Dat is een waarheid, een deel van de werkelijkheid. Want geen enkele wereld kan erkend worden, kan voor mij zin hebben, tenzij ik in die wereld zou kunnen bestaan. Op het ogenblik, dat ik uitgeblust zou worden, kunnen er tegelijk nog 10.000 werelden voor anderen bestaan, maar voor mij zijn zij er niet meer. Een wereld kan voor mij alleen werkelijkheid zijn wanneer je daarin ook kan bestaan. Daarom mag als deel van de waarheid, de werkelijkheid ook, als eerste zekerheid wel worden gesteld: Ik besta. Om echter de wereld te kunnen beleven, is meer nodig. Wij kunnen de werkelijkheid dus verder omschrijven als: ik besta en erken. Zelfs wanneer er sprake zou zijn van een eeuwige kringloop, zoals door het wiel des levens wordt gesuggereerd, zal dit toch ergens een reden hebben, zal het zinvol moeten zijn. Daarom kunnen wij aan de werkelijkheid nog toevoegen: Ik leef, ik beseff en mijn bestaan zal niet zinloos zijn.

Nu stel ik dat de gang door de werelden, zoals de mens bij de voorstelling van het rad door schijnt te moeten maken, slechts de opeenvolgende erkenning betekent van de verschillende aspecten, die allen een deel zijn van één en dezelfde werkelijkheid. Waaruit volgt: al hetgeen in en met mij onmiddellijk werkzaam en verbonden is, is reëel in alle werelden en zal ook behoren tot de werkelijkheid die achter het concept van alle denkbare verschillende werelden verborgen is. Dit betekent niet dat zij deel vormen van de werkelijkheid in overeenstemming met het beeld, dat ik mij daarvan maak.

Waarmede de vraag rijst, hoe men deze werkelijkheid achter alle werelden dan wel kan beleven. Nu hebben degenen die het rad des levens als symbolische voorstelling hebben ontworpen gesteld: de mens moet onthecht zijn. Zij stellen dat de binding met de illusies, die voor ons de werkelijkheid verhullen, niet ontstaat als gevolg van een feit, maar als gevolg van de interpretatie die men geeft aan het feit. Ben ik ergens bang voor, dan heeft het voor mij een bijzondere betekenis. Door deze betekenis - en de angst dus - zal ik het werkelijke verband der dingen niet kunnen en zelfs niet willen zien. Ik zal dan de werkelijkheid, die achter het door mij gevreesde schuilgaat, nimmer kunnen leren kennen. Ik begeer iets. Deze begeerte houdt bijvoorbeeld een denkbeeld van persoonlijke bereiking of bezit in. Misschien is de begeerte slechts een speculatie in de richting van een mogelijke bereiking, maar dit betekent dat ik iets voor mijzelf opeis en zo los maak uit zijn verband met het geheel. Hierdoor kan ik de werkelijke betekenis en functie van het feit binnen het geheel niet meer beseffen.

Ik meen dat hierin een belangrijke les schuilt voor elke mens die in het leven de werkelijkheid tracht te vinden en de waan enigszins terzijde wenst te schuiven. Dit alles houdt dus niet in dat de wereld, waarin u leeft, geheel niet waar, geheel geen werkelijkheid is. Het betekent alleen dat u tot nu toe van deze wereld en alles, wat daarin werkelijk is, maar een zeer klein deel beleeft. Dit betekent dus ook niet dat er geen dood bestaat, maar betekent wel weer dat wat u dood noemt, een vorm van leven is die functioneel gebonden is aan de totaliteit die achter de schijn ligt. Dood en leven, zoals u deze meent te kennen, zijn feitelijk een deel van een tegenstelling van bestaan, waardoor het ik een evenwicht in de werkelijkheid leert vinden.

Zo bezien is het rad des levens voor ons niet alleen meer een exotische voorstelling of mogelijk een soort horoscoop van de eeuwigheid, maar eerder een wegwijzer naar een werkelijkheid die buiten alle werelden en tijd bestaat, maar zich in alle tijd en wereld steeds weer manifesteert. Je kunt na dit alles natuurlijk zeggen: ik begin de werkelijkheid dus te aanvaarden. Maar daarmee ben je er niet, want dan beleef je die werkelijkheid nog niet: je belevingen komen nog steeds voort uit je beperkingen uit datgene wat je begeert en datgene, wat je vreest. Van alle vrees en begeerte kun je je als mens bijna niet losmaken. Zelfs wanneer je dit op het niveau van eigen wereld waar zou kunnen maken, zal in de uitbreiding van besef dat hiervan het gevolg zal zijn, altijd nog weer een mogelijkheid tot het vinden van nieuwe vrees en begeerten blijven bestaan, die misschien niet zo eenvoudig te overwinnen zijn. Anders gezegd: wij kunnen misschien ons besef wel aanmerkelijk uitbreiden en een tot nu toe niet beseft deel van de werkelijkheid ons eigen maken, maar daarmee kan men zich nog niet gelijktijdig als bevrijd van alle vrees, begeerte en illusie beschouwen.

Wat wij wel kunnen leren, is het zelfstandiger bepalen van de plaats die wij innemen te midden van alle illusies. Dit, door steeds grotere delen van de waan uit te sluiten door het ons baseren in denken zowel als handelen op de feiten, de werkelijkheid zoals wij deze ondergaan, zonder deze te willen verklaren of interpreteren. Hierdoor ben je niet geheel van de illusies bevrijd, zoals u kunt begrijpen, maar zal men ten minste in staat zijn de waarden die men persoonlijk vertegenwoordigt binnen de illusies zelfstandig te bepalen en zelfs grotendeels te beheersen.

U vindt dit te ingewikkeld? Ik geef een voorbeeld. U droomt. In de droom loopt u door een straat. Op het ogenblik dat u beseft dat het slechts een droom is en voldoende wilskracht en voorstellingsvermogen hebt, kunt u de droom verwerpen en zelfs stellen: Ik wil niet in deze straat lopen, maar in een tuin. Het is dan vaak mogelijk het beeld van de droom te veranderen. Gelukt dit niet, dan zal men ontwaken, zodat de droom beëindigd wordt en door een nieuwe droom kan worden gevolgd waarin de eigen voorstelling een grotere rol gaat spelen. Stel dat het veranderen van het beeld niet slaagt. Dan zal het besef, dat men droomt, het mogelijk maken te begrijpen, dat het beeld van die straat voor het ik iets betekenen moet. Weet men dit te vinden, dan zal men in staat zijn krachtens de besepte waarde een ander beeld dat met de persoonlijke inhoud strookt in de plaats van het beeld van de straat te stellen. De procedure is wat moeizamer dan de eerste, maar ook hier blijkt de mens in staat de functie, die het ik in de droom heeft, grotendeels zelf te bepalen. Noodzakelijk is echter het besef dat men droomt, en het besef, dat men de droom kan veranderen. Zijn deze waarden niet aanwezig dan wordt men door de droom geleefd...

Waan, maya, begoocheling is niet veel meer dan een soort droom, die rond enkele feiten wordt geweven, en zoals in de droom kan ik dus mijzelf veranderen, mits ik rekening blijf houden met de onontkoombare feiten. Ik kan als het ware mijzelf groter, kleiner, sterker enzovoort maken, zodat ik bewust mijn relatie met de omgeving, zelfs indien deze nog steeds droom - dus maya - blijft, veranderen. Zo ik meen door gevaarlijke giftige planten te moeten waden, zal het mij mogelijk zijn, ofwel de planten ofwel mijzelf zodanig te veranderen dat zij voor mij planten vol schoonheid worden en hun bestaan geen dreiging, maar eerder een verrukking wordt. Slangen die mij, zolang ik beheerst word door maya, kunnen doden, veranderen in onschadelijke juwelen van de natuur, zodra ik mijn relatie tot de slangen wijzig. Ik bereik dit door mijn eigen denken, mijn instelling. Wanneer ik dus als mens de werkelijkheid tracht te benaderen zal ik dit in de eerste plaats moeten doen aan de hand van mijn besef van die werkelijkheid. Ik zal mij niet alleen los moeten maken van alle begeerten en angsten, zover mij dit maar mogelijk is, maar

zal ook eigen plaats en functie binnen het geheel juist en met grotere zekerheid moeten gaan bepalen.

Zeg dan niet: ik ben maar een doodgewoon mens, dus kan ik deze dingen niet, kan ik niets veranderen enz. Zeg: Ik heb een besef van deze dingen, ik kan dus, wat ik wil, waar maken, zolang ik niet tot eenzijdigheid word gedreven door angsten en begeerten. Soortgelijke waarheden heeft ook de Boeddha gesteld.

De vraag hoe men rechtvaardigheid en wijsheid kan vinden, komt bij dergelijke leringen steeds weer om de hoek kijken. Maar wat is dan bijvoorbeeld rechtvaardigheid? Rechtvaardigheid is altijd een relatieve rechtsuitdrukking die je ten aanzien van en middels jezelf bepaalt voor het geheel. Je kunt een dergelijke bepaling, eens gevonden, dan kosmisch noemen, stellen, dat zij van God komt enzovoorts, maar in wezen komt elke rechtsnorm direct of indirect uit jezelf en van jezelf. De meest juiste vorm van rechtvaardigheid, die men kan bereiken, is dan ook in dit opzicht een zekere daadloosheid. Op het ogenblik dat ik actief oordeel over iets anders dan mijzelf en zo naar buiten toe mijzelf wil rechtvaardigen of rechtvaardig wil zijn, is er in wezen alleen sprake van een zelfrechtvaardiging. Degene, die je rechtvaardig wilt behandelen, wordt in wezen dan een soort functie van je eigen behoefte tot rechtvaardigheid, of je wilt of niet. Wanneer ik niet oordeel, maar altijd weer tracht zuiver en naar waarheid te erkennen, zal het steeds weer mogelijk zijn de eigen houding in overeenstemming met de erkende feiten en de erkende eigenschappen van de ander te bepalen, zover dezen voor het ik aanvaardbaar zijn. Er is dan sprake van een differentiatie zonder beoordeling, waarbij het Ik zichzelf blijft. Wat een heel andere zaak is dan een 'rechtvaardigheid', die uitgaat van verhoudingen en verplichtingen voor het ik en anderen gelijkelijk, en zo verhoudingen poneert die niet feitelijk en kennend voor de ander hoeven te bestaan.

Wijsheid omschrijft men als kennis, gepaard gaande met begrip, met inzicht, maar volgens mij is wijsheid in de eerste plaats het vermogen de essentie der dingen te beseffen, zelfs wanneer daarvoor geen formulering gevonden kan worden en geen redelijke verklaringen gegeven kunnen worden. Wijsheid zou men kunnen vergelijken met een röntgen-foto van de feiten, waarbij men het skelet ziet, waarop de uiterlijke gedaante van de verschijnselen is gebaseerd en zonder welk skelet de verschijnselen niet in de optredende vorm zouden kunnen bestaan. Om wijsheid te verkrijgen zal men dus in de eerste plaats moeten leren uiterlijkheden en bijkomstigheden terzijde te schuiven. Je moet als het ware bewust en op wens blind kunnen worden voor uiterlijkheden en alleen de basisstructuur waarnemen.

Denk niet, dat dit onbereikbaar is. In vele opzichten bereikt de mens soortgelijke prestaties. Er zijn dokters die zoveel ervaring hebben met het menselijk beenderstelsel dat zij afwijkingen van het skelet zien, zonder dat deze uiterlijk voor anderen zichtbaar zijn. Zij 'voelen' als het ware hoe de botten zitten, lichter bot, zwaarder bot, enzovoort en dit zonder onderzoek reeds erkennen, wat bewijst dat doorschouwen een zekere vaardigheid is. Nu omschrijven de heren dokters hun vaststellingen natuurlijk technisch en baseren zich bij hun waarnemingen op veel, wat zo ervaren en geleerd wordt. Er is dus zeker enige kennis bij betrokken. Omschrijvingen en medische diagnoses en dergelijke, berusten dus op kennis, zover het de uitdrukking betreft. Maar elke vaststelling die zonder diepgaand onderzoek op het eerste zicht wordt gedaan, heeft niet meer met deze kennis te maken, hoe zeer zij eruit voort schijnt te vloeien. Want dit kun je niet leren, het is geen kwestie van stellingen, geheugen enzovoort maar van zien. Dit blijft een feit, al zal een dergelijke bekwaamheid vaak worden weggeredeneerd door te wijzen op ervaringen, opgedane kennis, langdurige studie enzovoort. Het blijft echter een feit dat slechts enkelen en dus niet allen na feitelijke ervaring en studie tot dergelijke onmiddellijke constatering komen kunnen.

Vaak zien wij dat een mens dingen beseft, zonder te begrijpen, hoe dit besef ontstaat. Hij doorschouwt het wezen der diepten of de kern van bepaalde verschijnselen, zonder te beseffen dat hij dezen doorschouwt en veelal zelfs zonder te begrijpen dat zijn visie voor anderen ongewoon is. Dit zou niet zo belangrijk zijn, wanneer niet de uiterlijke verschijnselen een geheel ander beeld gaven dan de kern, de werkelijkheid. Als je een meisje leert kennen, terwijl zij een lange avondjurk draagt, kan het later voor u een onverwachte teleurstelling zijn, wanneer je

opeens moet vaststellen, dat zij o-benen heeft. Toch zou meer aandacht voor de wijze van bewegen, de zetting van voeten enzovoort dit feit aan iemand, die niet alleen naar de verschijning als geheel keek, onmiddellijk kenbaar gemaakt hebben. De meeste mensen laten zich misleiden door de uiterlijkheden die in de eerste plaats de aandacht vragen. Tracht van die gewoonte af te komen, zie naar de details, niet alleen naar het geheel en tracht voor alles de kern van de zaken te begrijpen of aan te voelen.

In het menselijke leven zijn de uiterlijkheden vaak woorden. Daarom is het altijd weer goed na te gaan wat feit is, ofwel wat alleen maar verklaring is zonder inhoud, of misschien zelfs bewuste of onbewuste misleiding. Kortom: wat zijn de kenbare feiten en wat is alleen maar illusie? Voor een doorsnee mens betekent dit in het begin, dat hij afstand zal moeten doen van vele denkwijzen en idealen, terwijl hij daarnaast vele vermeende zekerheden zal ontberen. In ruil krijgt hij echter wijsheid, inzicht en daarmee de mogelijkheid in de werkelijkheid grotere zekerheden en juistere handelwijzen te scheppen dan voorheen. De praktische mogelijkheden nemen dus toe, niet af. Dan moet je, zoals men dit pleegt uit te drukken, 'zuiver' of 'rein' leven. Dit aanvaardt men algemeen wel, maar de interpretatie van het begrip bewijst dat de verwezenlijking daarvan in de meeste gevallen op illusies berust, niet op feiten. Hoe is het anders mogelijk, dat men veronderstelt, dat iemand 'zuiver en rein' leeft, ofschoon hij voor anderen lijden veroorzaakt en misschien zelfs anderen de dood in jaagt?

Zoals anderen de dwaasheid begaan iemand eerst zuiver en rein te noemen, wanneer hij of zij bereid is te vergeten, dat de mens geschapen is in twee seksen, alsof leven volgens bepaalde regels, of het doen alsof er geen seksualiteit bestaat, iets met werkelijke zuiverheid, reinheid van leven te maken zou kunnen hebben. Een ontkenning van de feiten kan immers nooit behoren tot iets anders dan waan? Zuiverheid of reinheid zou men volgens mij in deze context nog het beste kunnen vertalen met 'eerlijkheid'. Weet, wat je bent, leef met hetgeen je bent en weet te zijn naar datgene wat je volgens je erkenning van het Ik van node hebt. Dat zou de eerste regel moeten zijn. Zo zal niemand het stellen. Het klinkt dan ook niet mooi, niet edel en idealistisch genoeg. Maar alleen dan kun je leven met de feiten. Niets kan werkelijke reinheid en zuiverheid heten, wanneer het voert tot aan grotere waan, een sterkere illusie. Reinheid en zuiverheid kunnen alleen bereikt worden door in de eerste plaats de feiten te constateren en te aanvaarden, ook ten aanzien van jezelf. Met deze feiten kun je je dan een beeld bouwen dat blijvende waarde heeft en kan voeren tot een juiste instelling in het leven. En een juiste instelling betekent weer een wijze van leven en denken die zich bezighoudt met feiten en ze leert zien ook verder dan de grenzen, die de mensheid aan haar bestaan meent te moeten zien, de grenzen, die men bij u geboorte en dood heet, die in de sferen andere namen hebben, maar vaak een even absolute verandering inhouden.

Verder stel ik: je hebt als mens op aarde, of als geest in een bepaalde sfeer krachtens dit bestaan en in die wereld, bepaalde mogelijkheden en krachten. De vraag is maar, of deze mogelijkheden en krachten nu reëel zijn of niet. De meeste mensen vragen echter niet, of iets reëel is krachtens de feiten, maar of het in overeenstemming kan worden gebracht met en uitgelegd volgens hun begrip van de werkelijkheid. Juist door de behoefte alles in te passen in eigen beeld van de werkelijkheid komt men er bijvoorbeeld toe te stellen dat helderziendheid geen geestelijke ervaring hoeft te zijn, maar eerder een vorm van zelfsuggestie is die deels op anderen kan worden overgebracht en zo voorziene gebeurtenissen helpt waarmaken; zoals men stelt dat het zogenaamde magnetiseren alleen maar een kwestie van suggestie of zelfs beperkte hypnose is. Men beweert op soortgelijke basis dat de geest niet werkelijk bestaat, evenmin als god, daar deze dingen voortkomen uit het menselijk denken, de menselijke psyche. En zo kan ik nog wel even verder gaan.

Dit echter is een poging tot rationalisatie, tot het vinden van een verklaring. Werken met de feiten is iets anders. Wanneer u bijvoorbeeld door handoplegging, aanblazing, wapperen met de handen, of het spreken van een toverwoord, erin slaagt een medemens te genezen, hebt u iets feitelijks volbracht. De ander voelt zich beter. Waarmede het een feit wordt, dat genezing, geheel of ten dele, langs deze weg mogelijk is. Verklaarbaar is het resultaat misschien niet, maar de mogelijkheid is gebleken.

Stel dat u het karakter van een medemens of diens lot wilt doorgronden. U beziet de mens, concentreert u op deze en voelt nu aan wat er in die ander leeft en welke mogelijkheden die ander voor de toekomst heeft, dan kan men alle soorten verklaringen geven voor hetgeen u ondergaat en mag men vele redenen aanvoeren om dergelijke gevoelens en experimenten waardeloos te noemen, maar wanneer het voorziene waar wordt, is het een feit. Er is geen sprake van illusie, zelfbedrog enzovoort. Men kan niet verklaren, hoe u dergelijke feiten zou kunnen aflezen - zelfs telepathie is niet voldoende in dit verband - maar u kent feiten die de persoon zelf nog niet beseft. Men kan dus stellen dat dergelijke verschijnselen tot de werkelijkheid behoren. Een groot deel van de menselijke mogelijkheden worden, zover het de mens betreft, door zijn verstand en denken bepaald. Wanneer men echter uitgaat van de feiten, zonder zich met eventuele verklaringen bezig te houden, ligt de zaak anders. Veel van hetgeen de mensen als zekerheid plegen te beschouwen, valt als zodanig weg. Aan de andere zijde blijken er opeens vele onverklaarbare krachten en mogelijkheden voor de mens te bestaan en wel in grotere mate naarmate de mens minder eisen en voorwaarden stelt ten aanzien van de wijze waarop de verschijnselen zouden moeten optreden.

Deze mogelijkheden zijn deel van een grotere wereld. Op het ogenblik, dat ik iets doe, waarvoor geen redelijke verklaring pleegt te bestaan - al is het maar het wegnemen van iemands hoofdpijn middels magnetisme, of iemand waarschuwen voor een gevaar, dat eerst morgen zal bestaan, maar inderdaad ook optreedt - heb ik ergens de grenzen van de menselijke wereld doorbroken. Men zou kunnen zeggen, dat het besef - niet het redelijk denken dus - over de grenzen van geboorte en dood is gegaan en andere werelden en mogelijkheden van de werkelijkheid zich eigen heeft gemaakt, zonder daarbij in het gehele bewustzijn nu ook een verruiming van wereld te ervaren. Men noemt dit vaak het ontwikkelen van geestelijke gaven of kwaliteiten. Geheel juist is deze benaming natuurlijk niet: de materie is evenzeer deel van het geheel der werkelijkheid als wat men geest enzovoort pleegt te noemen. Het zonder verder nadenken hanteren van dergelijke begrippen, voert er dan ook toe, dat de spaken van het wiel, de grenzen van besef tussen de verschillende mogelijkheden tot bestaan, leven en ervaren, juist door dergelijke kwalificaties worden versterkt.

Ik kan in mijzelf een verklaring vinden omtrent God en de schepping. Mooi. Maar is, hetgeen ik beleef en stel, dan waarheid of behoort het onder het hoofd 'illusies'? In 9 van de 10 gevallen zal ik het beeld van God zo ontwerpen, dat het aan mijn angsten en begeerten althans enigszins tegemoetkomt. Dit neemt niet weg, dat ik oprecht meen die god te kennen en zijn wil te beseffen, of Hij nu eist, dat eenieder lange zwarte kousen zal dragen, of als een welwillende Bacchus de te ernstige mensheid beziet met een spotlach en hen toe schijnt te roepen: Waarom eet en drink je niet? Ik heb je toch dit alles gegeven? God, goddelijke wet enzovoort, is voor de doorsnee mens slechts een weerkaatsing van eigen denken. Indien men echter, ongeacht de voorstelling, ertoe overgaat een beroep te doen op die God en een antwoord ontvangt dat in de eigen wereld een onmiddellijke betekenis heeft, dan moet zich achter dit waanbeeld een werkelijkheid verbergen.

Leven met de feiten, die achter het rad van illusie liggen, is moeilijk, je bent altijd weer geneigd, hiervoor weg te vluchten. Aan de andere kant heeft de mens in de loop der tijden zogenaamde wetenschappen ontwikkeld, waarmee hij feiten bereiken kan. Hij noemt dit magie, hermetica, esoterische filosofie, transmutatieleer enzovoort. In deze leringen is, naast veel illusie, kennelijk een deel van de werkelijke - zogenaamde geestelijke - mogelijkheden van de mens bevat. De wetten, die men daaruit trekt, zijn vaak illusie, zijn waan. De werkingen, die men echter krachtens het hanteren van dergelijke zogenaamde wetten weet te verkrijgen, zijn kenbaar in de eigen wereld, hebben een objectief bestaan, dat ook door anderen ervaren kan worden en mogen als werkelijk worden beschouwd. Dan is ergens een deel van hetgeen aan de wetten verbonden is deel van de werkelijkheid die achter de werelden van waan schuilgaat.

In feite heb ik hiermede het volgende voor u geformuleerd: menselijke rede en menselijk denken dienen gebaseerd te zijn op het controleren van feiten, niet op de verklaring van de feiten. Het menselijk denken heeft niet tot taak de feiten zelf te verklaren in menselijke termen, maar

eerder de werkingen, die tot het feit voeren, te beseffen. Door geen limiet te stellen aan de mogelijkheden, zal het voorstellingsvermogen van de mens naast waan ook steeds meer aspecten van de werkelijkheid gaan omvatten en zo zal hij ten aanzien van de normaal beperkte mens steeds meer vermogens tonen en steeds meer onverklaarbare belevenissen en kwaliteiten tonen.

Dat heb ik in feite gesteld. Ik merkte verder op dat er bepaalde wetten en leringen bestaan die, ofschoon op zich misschien deel van illusie, toch bij kunnen dragen tot het benaderen van de werkelijkheid. Welke zouden dit kunnen zijn?

Allereerst wel de bekende wet of regel uit de hermetica die stelt: zo boven, zo beneden; zo beneden, zo boven. Men kan daarvoor in de plaats ook de wet van spiegeling nemen. Deze wet stelt niet slechts dat wat er ergens bestaat in de wereld van de grote goden, ook in de wereld der mensen bestaan en mogelijk moet zijn, of dat de werelden van de sterren een parallel moeten vormen met de werelden der atomen. Zij stelt veel meer: Zij stelt dat boven en beneden in feite gelijk zijn. De gelijkheid der dingen wordt als het belangrijke gesteld, niet de verschillen van beleven of erkennen. Hierdoor zal eenieder die de waarheid van deze wet beseft, een begrenzing voor zich weg zien vallen. Ik geef echter de voorkeur aan de hermeticatafel, daar deze duidelijker tot uiting brengt, dat het Ik in dit alles een rol speelt. 'Zo boven, zo beneden' houdt in, dat ikzelf de waarden onderscheid in boven en beneden en zo de voor mij volgens mijn denken bestaande delen van het geheel afzonderlijk waardeer. Wie even nadenkt, beseft dat de gelijkheid van boven en beneden vanzelfsprekend is. Het ik waardeert vanuit eigen standpunt slechts twee facetten van hetzelfde.

Wanneer het ik werken wil met krachten betekent dit dus ook, dat men de krachten die erkend worden in de wereld boven het ik, waar kunnen worden gemaakt in de wereld waarin men zelf leeft, daar de gelijkheid - of spiegeling - betekent, dat elke kracht, die ik in een hogere wereld erken, in mijn eigen wereld eveneens moet bestaan. Elke kracht, die in mijn eigen wereld niet te realiseren, niet te gevoelen of erkennen is, bestaat in de hogere wereld ook niet. Het benaderen van de werkelijkheid wordt hierdoor vereenvoudigd, daar geen enkele kracht of mogelijkheid alleen in een andere wereld kan bestaan. Elke verklaring, die bovennatuurlijke, voor het Ik niet kenbare krachten omvat, welke dus in eigen wereld niet kenbaar of hanteerbaar zouden zijn, behoort tot de waan.

Een andere wet, die bij het erkennen van de werkelijkheid bruikbaar kan zijn, noemt men oorzaak en gevolg. Er is echter hieraan een 'maar' verbonden. Oorzaak en gevolg stelt een tijdsrelatie: Er moet een oorzaak zijn, voor er een gevolg is, elk gevolg moet zelf weer oorzakelijk worden, voor het gebeuren verder kan gaan. Wanneer ik stel dat oorzaak en gevolg twee aangezichten van hetzelfde zijn, kom ik al dichter bij de waarheid. Want volgens de wet zijn oorzaak en gevolg onscheidbaar: Er kan geen oorzaak zijn zonder gevolg, geen gevolg is mogelijk, wanneer geen oorzaak bestaat. 'Oorzaak' is voor de mens: erkenning plus actie. Gevolg is erkenning van actie in verband met de erkenning en het daaruit voortkomende. Ik hoop dat u mij nog steeds kunt volgen. Ik had de opdracht een geestelijk onderwerp te behandelen met u en zoals u bemerkt, doe ik mijn best. Oorzaak en gevolg is voor mij hanteerbaar, een in de werkelijkheid geldende wet, wanneer men haar niet beschouwt als een regeling van de aaneenreiking van waarden in eigen wereld, maar ziet als het stellen van voor het ik bestaande samenhangen, welke voortkomen uit de rangschikking door het ik van de afzonderlijk waargenomen of besepte facetten van het werkelijke.

Als aanvulling van de benadering tot de werkelijkheid achter de tijd zal men vervolgens de wet van transmutatie - of inversie in sommige stellingen - kunnen gebruiken. Voor de mens zijn deze begrippen weliswaar geheel verschillend, naar uitgedrukt in de wet komt het op hetzelfde neer. Hierbij kan men stellen: Dat, wat ik ben door een aanvaarden van mijn besef, kan ik maken tot hetgeen ik verlang te zijn en wel door mijn beeld van hetgeen ik ben prijs te geven. Dit betekent, dat het Ik zichzelf kan veranderen binnen het kader van eigen besef en wil, en eigen krachten enzovoort een andere vorm kan geven, zoals men ook de waarde en betekenis voor ik en wereld van eigen denken en handelen kan wijzigen.

Het is duidelijk dat deze wet zelf, met al hetgeen daaraan verbonden is, een heel wat langere uiteenzetting vergt, dan ik u hier kan geven. De delen ervan, die ik citeer, zijn echter belangrijk voor het benaderen van een eeuwige werkelijkheid. Misschien kan ik echter volstaan met het volgende? Deze wet stelt, dat ik nimmer ben, wat ik schijn te zijn volgens het waarnemen van anderen of eigen aanvaarding, maar dat ik alles kan zijn of worden, wat ik krachtens mijn besef omtrent de essentie van mijn leven in wil kan uitdrukken. De resultaten zijn afhankelijk van voorstellingsvermogen plus wil, niet van de regels van de zogenaamde feitelijke wereld, waarin men vertoeft.

Houdt men met dit alles rekening, dan wordt het rad des levens opeens een geheel andere waarde. Het blijkt een reeks van erkenningsmogelijkheden in te houden en feiten uit te drukken. Er is geen sprake meer van een onophoudelijk wentelen van het wiel langs de sporen van de eeuwigheid, - waarbij, als u het mij vraagt, degenen, die het rad als beslissend voor bestaan ervaren, nogal eens last hebben van hotsen in de karresporen van de tijd. Het is eerder een schijf waarop voorstellingen staan die, mits op de juiste wijze vanuit het Ik in beweging gebracht ten aanzien van eigen waarnemingen, iets van de werkelijkheid kenbaar gaat maken, - en tot rust gebracht - de bestanddelen van die werkelijkheid zonder meer aanschouwelijk maakt. Denk in dit verband eens aan de bekende kleurenschijf, waarop alle kleuren in bepaalde volgorde zijn aangebracht. Brengt men een dergelijke schijf in snelle beweging, dan zal men geen kleuren, maar een witte schijf zien. Zodra zij tot stilstand komt, toont zij ons de verschillende kleuren echter weer in de juiste volgorde en samenhang. Hierdoor komt men tot de ontleding van de waarden, die in het schijnbaar niet bepaalde wit geborgen kunnen zijn. U kent dergelijke schijven - waarop soms ook voorstellingen voorkwamen die door de beweging een ander karakter kregen, zeker wel. Enkele tientallen jaren geleden was dit nog een veel voorkomend kinderspeelgoed. Het rad des levens is volgens mij dan ook voor de mens een uitdrukking van de werkelijke totaliteit, echter niet erkend - verstandelijk beseft dus, - maar slechts beleefd - emotie. De werkelijkheid is een erkenning, welke losgemaakt kan worden van het beleven en tot beheersing van het beleven - de emotie - kan worden gemaakt - alles in dit verband natuurlijk.

Samenvattend leert het geheel ons: mens, je kunt zoveel zijn als je durft te zijn zonder vrezen, als je wilt zijn, zonder daarbij door begeren gedreven te worden, mits je het beeld van het ego in eigen Ik kunt aanvaarden als werkelijk. In de schijnbaar bepaalde werelden van het leven vorm je, wanneer het erop aan komt, qua beleven en erkennen grotendeels jezelf. De werkelijkheid van het Ik is in feite het beeld van het Ik, dat wij hebben plus de wil die wij bezitten ten aanzien van dit Ik, zodra wij ons los weten te maken van alles, wat ons omringt. U zult mij niet kwalijk nemen, dat, - alvorens u de mogelijkheid te geven uw vragen tot mij te richten -, ik hieraan nog enkele praktische conclusies verbind.

Het is niet belangrijk wat je doet, maar wel degelijk, hoe je het doet, waarom je het doet. Een mens die handelt uit vrees, is gebonden door zijn vermijden van het gevreesde waar hij kan; een mens die handelt uit begeerte, verengt zijn besef en daarmee de voor hem bestaande mogelijkheden. Begeer dus zo weinig mogelijk dingen boven alles, vrees zo weinig mogelijk. Begeren in dit verband is geen wensen, maar eerder een noodzakelijk achten, een willen verwerven of bereiken ten koste van alles of bijna alles. Vrezen is niet onaangenaam vinden, maar niet kunnen aanvaarden of verdragen volgens eigen begrip.

Aanvaard het leven en zijn verschijnselen, zoals u het kent, als normaal. Maar maak u er niet zo druk over, wanneer u eens iets wint of verliest in dit leven. Aanvaard het als een verschijnsel zonder meer. Zodra u zich niet meer afvraagt, hoe de dingen zullen gaan gebeuren, zult u ontdekken, dat zij steeds meer gaan gebeuren in overeenstemming met hetgeen u in feite verlangt, wilt.

Juist wanneer je iets niet krampachtig wenst en nastreeft, zul je reageren op een wijze, waardoor je alle mogelijkheden en kansen beter beseffende, de dingen die je wenst eenvoudiger en juist tot waarheid kunt maken.

Nog een eenvoudige raad: leer af te beweren, dat iets onmogelijk is. Leer je de paradox, het zogenaamde onmogelijke, voor te stellen en je zult tot je verbazing ontdekken dat ook deze dingen tot het mogelijke gaan behoren, daar je nu niet meer de procedure, maar het resultaat als punt van besef neemt.

Onderschat uzelf niet, maar overschat uzelf en uw mogelijkheden evenmin, maak u geen voorstelling van uw eigen kunnen en kracht, maar streef eenvoudig naar een uitbreiding van eigen begrip voor het mogelijke en een toename van voorstellingen ten aanzien van mogelijkheden en wenselijkheden , zonder u daarbij met procedures bezig te houden.

Besef ook dat elke redelijke verklaring van feiten in wezen niet meer is dan een rationalisatie, waarin men het onbekende of veel daarvan eenvoudig verwaarloost en terzijde stelt. Gebruik rationalisaties - verklaringen , definities en dergelijke - om u uit te kunnen drukken ten aanzien van anderen, maar ga bij eigen beleving steeds weer uit van uzelf en de betekenis die feiten en erkenningen voor uzelf hebben, zonder u af te vragen, of dit nu ook geheel aan anderen duidelijk kan worden gemaakt, of strookt met de regels der logica enzovoort .

Het zal u duidelijk worden dat je als mens voor een groot deel op jezelf staat, zodra een eeuwige werkelijkheid, een tijdloze waarheid ter sprake komt. Dit betekent dat uw eigen waarden, voortkomende uit tijd, en een deel waan omvattende, voor uzelf bruikbaar en goed kunnen zijn, zonder daarom ook algemeen geldend te blijken.

Wees rechtvaardig, niet door uw eigen opvattingen van recht voor anderen als bindend van toepassing te verklaren, maar door zo goed mogelijk te leven volgens hetgeen u in uzelf als juist en recht beschouwt. Erken echter alle andere interpretatiemogelijkheden van recht en rechtvaardigheid als even waardevol voor anderen mits zij daarin evenzeer geloven als u in uw normen.

Wijsheid is niet kijken naar uiterlijkheden, maar trachten de kern van de zaak te beseffen, de werkelijke feiten, die schuilgaan in de uiterlijkheid. Sta open voor de feiten, tracht niet deze aan te passen aan uw denkbeelden of te verwringen tot zij in overeenstemming zijn met uw opvattingen , verlangens of de uiterlijke schijn.

Indien u bijvoorbeeld wilt weten wat de werkelijke waarde en betekenis is van een geloof of een politieke partij, dan moet u niet kijken naar het uiterlijke vertoon, niet afgaan op programma's, geloofs- verklaringen enzovoort , maar nagaan, wat zij in feite gedaan hebben en doen. Dit geeft het wezen van dergelijke groepen in de werkelijkheid beter weer dan alle pretenties en voorspiegelingen. Ga dus nooit af op hetgeen de mensen beweren wenselijk te achten, maar ga af op hetgeen zij werkelijk doen en dus kennelijk werkelijk willen en doen. Zo alleen kun je zien, wat men werkelijk is. Zo alleen kunt u begrijpen, wat kerk, partij, groep, stelling, betekenen.

Ga nooit af op de uiterlijkheden, maar vertrouw slechts op de resultaten. Dezen geven u toegang tot wat men wel de occulte of verborgen feiten van het leven pleegt te noemen. Ook voor mensen geldt ongeveer hetzelfde. Hoe leven zij? Wat doen zij? Hoe reageren zij? Dit is belangrijker dan wat zij zeggen, of naar buiten toe tonen, zolang zij niet werkelijk een keuze moeten doen of daden moeten stellen.

U zult ontdekken, dat achter schijnbare redeloosheid vaak zeer belangrijke feiten schuilgaan. Bij de magie en de godsdienst is dit zeer vaak het geval. U zult daarnaast ontdekken dat achter vele op zich schijnbaar wonderschone stellingen en geloofsverklaringen, in feite geen enkel feit staat, ja, niets ligt. Soms ontdekt u achter een stelling of geloofspunt zodanig tegenstrijdige feiten, dat zo daarachter al een kracht of wezen schuil gaat - wat uit de feiten toch waarschijnlijk zou zijn - dit een amorphe kracht moet zijn, die in elke gewenste vorm gestompt kan worden. Houdt u met dergelijke vormloosheden en de stellingen, die hen benaderbaar maken, niet te veel bezig. Dergelijke krachten zijn hoogstens bruikbaar wanneer uzelf een demonstratiemodel van node zoudt hebben, maar blijvende resultaten kunt u daarmee niet bereiken, de werkelijkheid achter de waan kunt u met dergelijke krachten nimmer benaderen.

Ten laatste nog het volgende. Er bestaat inderdaad reïncarnatie. U gaat door de sferen, ja, de dood enzovoort. Dit zijn voor u nog feiten, evenals voor mij in zeker opzicht. Toch mogen wij daarop niet te zeer de nadruk leggen. De werkelijkheid is een feit, dat in alle werelden steeds weer kenbaar worden, zonder dat hieraan voorwaarden van tijden verbonden kunnen zijn. De werkelijkheid kent geen afgepaalde werelden, hemel- of hellewerelden. Zij is. De wereld is één geheel, dat alle vormen en mogelijkheden omvat. Dit betekent dat in uw eigen wereld deze waarde even goed, even juist benaderbaar is als vanuit elke andere wereld. U bent niet beperkter dan enig ander wezen. Slechts de benadering van de werkelijkheid op een wijze, die gebonden blijft aan de gezamenlijke waan van uw wereld en deze waan stelt boven de feiten, zal uw mogelijkheden beperken. Ontwikkel dus uw mogelijkheden door de waan van uw wereld terzijde te schuiven, zelfs al kunt u dit niet voortdurend, maar slechts tijdelijk zo nu en dan bereiken.

Waarmede ik mijn onderwerp heb afgehandeld en u de gelegenheid geef tot het stellen van vragen.

Vraag: U sprak van oorzaak en gevolg. Heeft een oorzaak altijd hetzelfde gevolg, of is dit afhankelijk van de persoon in kwestie?

Antwoord: Voor u geldt dat een oorzaak altijd een gevolg zal hebben dat overeenstemt met het beeld dat men van de oorzaak bezit. Als zodanig zijn voor de ervaring oorzaak en gevolg een tweeëenheid, die gebonden is aan het besef en voorstellingsvermogen van de personen.

Vraag: Dus een oorzaak kan bij verschillende mensen een ander gevolg hebben?

Antwoord: Absoluut gezien niet, voor die mensen wel. Vergeet niet, dat oorzaak en gevolg beide voor ieder mens deel zijn van de waan, maar het evenwicht tussen oorzaak en gevolg zal altijd voor elk Ik blijven bestaan. Al zal de verhouding niet altijd aanvaardbaar zijn, daar deze feitelijk is en voortvloeit uit een werkelijkheid, die de mensen in hun besef - en mogelijk hun willen - nog net kunnen benaderen. Je zou kunnen zeggen dat het feit voor allen in wezen gelijk zal blijven, maar dat de verklaring - en daarmee de beleving - van dit feit voor elke persoon anders kan zijn. Twee verschillende persoonlijkheden zullen een gelijk feit geheel anders beleven en ondergaan, zodat de betekenis zowel voor hun leven als in hun reacties een ander zal zijn.

Vraag: Kan ik dan niet redeneren dat de zogenaamde feiten vanuit een hoger bewustzijn, weer waan zijn?

Antwoord: U rationaliseert met een dergelijke stelling de voor u onaanvaardbare beperkingen van uw eigen bestaan, door te stellen, dat de werkelijkheid, waarvan ik spreek, voor een hogere wereld eveneens subjectief is. Misschien wordt het u hierdoor gemakkelijker, de feiten te zien en te aanvaarden. Daar u echter de algemene geldigheid van het feit gelijktijdig ontkent, zult u langs deze weg van denken komen tot een vergroting van de waan, een uitbreiden van maya in uw eigen wereld.

Reactie: Uiteindelijk gaat het om bewustzijnsverruiming, dus een vergroting van het bewustzijn

Antwoord: Vergroting van bewustzijn wordt veelal gelezen als een vergroting van het huidige bewustzijn dat echter merendeels waan en slechts zeer kleine delen werkelijkheid omvat. Het lijkt mij daarom binnen het verband van mijn betoog juist, een term als bijvoorbeeld werkelijkheidserkenning te hanteren. Vergeet niet, dat bewustzijn op zich een wat verward begrip vormt. Men kan bijvoorbeeld zeggen dat boer Koekoek een zelfbewust iemand is. Zijn bewustzijn zal, door al hetgeen hij beleeft, ongetwijfeld ten aanzien van eigen Ik en de waarde daarvan verruimen. Maar is dit nu ook een bewustzijnsverruiming? Zou men niet eerder kunnen stellen, dat de nadruk op eigen belangrijkheid - die in zekere zin en voor het Ik zelf zeer zeker bestaat - voert tot een vernauwing van bewustzijn ten aanzien van de wereld en daardoor een reeks van reacties die verder van de werkelijkheid af liggen? Men kan dit proces wel degelijk als bewustwording omschrijven. Maar het is daarom nog niet noodzakelijk ook een bewustzijnsverruiming ten aanzien van de werkelijkheid.

Reactie: Ik bedoel een meer perifeer worden, dus een uitbreiding als een bol, die groter wordt.

Antwoord: Ik weet, wat u bedoelt. Maar na een spreken over een persoonlijkheid die zich van zichzelf meer bewust wordt, doet mij uw beeld wat ongelukkig aan en herinnert het mij aan de fabel van de kikker, die jaloers was op de koe en daarom zich opblies om even groot te worden. Hij barstte als gevolg van een onbepaalde zelfoverschatting die voortkwam uit een herkenning van feiten, namelijk de verhouding tussen een kikker en een koe in omvang. Er zijn mensen, die graag iets dergelijks zouden doen. Maar een groei is iets anders dan een uitbreiding zonder meer, hoe perifeer die dan ook moge zijn. Wij zien steeds weer voorbeelden van mensen die eigen belangrijkheid opbliezen, tot het niet meer houdbaar was. Het resultaat is steeds weer dat zij mentaal en lichamelijk ineenstorten. Ik pleit daarom voor minder voor meerdere uitleggingen vatbare beelden en woorden, waarbij beeld en woord dienen te worden gebaseerd op de context. Ik zou als beeld willen geven: het in kaart brengen van steeds meer kleine delen van de terra incognita, die de werkelijkheid voor ons is, tot wij onze werkelijke wereld kennen en zo de feitelijke mogelijkheden en verhoudingen van die werkelijke wereld niet alleen kennen, maar voor onszelf leren gebruiken, bewijzen en hanteren.

Vraag: Dus niet alles is begoocheling, zoals sommigen beweren?

Antwoord: Niet alles is maya. Ergens is een werkelijkheid, want er is een bestaan. Zodra men stelt dat het bestaan zelf geheel begoocheling is, houdt dit in, dat men ook zelf begoocheling is en alles, wat in en rond het Ik erkend wordt, eveneens zonder enige waarde of werkelijkheid moet zijn. Dan is alles wat ik ben, wat er met mij geschiedt, zinloos, maya, en heeft het geen zin om te streven, daar elke bereiking die ik mij voorstel, eveneens begoocheling zou moeten zijn enz. Dan heeft bestaan geen enkele zin. Ik meen dus een dergelijke stelling te moeten verwerpen. Ik meen echter dat wij de zaak als volgt kunnen stellen: de werkelijkheid, die eeuwig en voor alle werelden gelijkelijk bestaat, verbergt zich voor ons achter onze beperkte waarneming en onze onjuiste interpretatie, plus onze angsten voor bepaalde feiten en ons begeren naar bepaalde ontwikkelingen.

Vraag: Je zou begeerteloos moeten zijn?

Antwoord; Dat betekent, dat je niet iets wenst of wensen mag met het uitsluiten van het andere. De meeste mensen denken, dat begeerteloosheid een soort daadloosheid is, daar zij menen, dat 'willen' in feite niets anders is dan een vorm van begeren. Wat voor de doorsnee mens ook wel waar zal zijn. Maar je kunt het anders zeggen: op het ogenblik dat ik niets boven het andere begeer, zal ik - juist door deze begeerteloosheid die zo optreedt, eerst feitelijk vrij zijn om alles te beseffen en uit alles te kiezen. Ik kan dan kiezen op grond van feiten en wordt niet meer tot een keuze gedwongen door eigen voorstellingen en eenzijdigheden die het Ik eenvoudig blind maken voor een groot deel der werkelijkheid en de feiten. In de plaats van begeren komt dan dus besef.

En hiermede wil ik dit eerste deel van de bijeenkomst besluiten. Ik heb getracht u, met het rad des levens een beeld te geven van de werkelijkheid, waarvan u deel bent. U leeft in een wereld, waarin allerhande dingen op onverklaarbare wijze geschieden, en steeds weer grote tegenstrijdigheden kenbaar schijnen te worden. In uw wereld van heden gaan grote menslievendheid en onmenselijkheid hand in hand. Het is een wereld waarin de meest vreemde opvattingen en interpretaties van feiten naast elkander kunnen bestaan. Die wereld kan niet begrepen worden, men kan het gebeuren niet verwerken en leven met de feiten, wanneer je uit blijft gaan van de realiteit van alle uiterlijkheden. Indien je echter de verschijnselen terug gaat brengen tot hun essentie, ontdek je, dat de basis van die tegenstrijdig lijkende ontwikkelingen toch dezelfde is, dat de feiten steeds weer geheel gelijk zijn, maar dat alleen de hantering van die feiten een andere wordt.

Zodra je zover komt, ga je feiten beseffen. En wie een feit kent, zal ook de kracht kunnen beseffen, de daarmede verbonden is, zodat de op aarde werkende krachten manifest worden. Een kracht, die voor het ik kenbaar is, wordt ook voor het ik hanteerbaar. Wel vergt dit een zekere aanpassing, maar men kan dan krachten en feiten aanvaarden en hanteren. Wanneer je een kracht kunt hanteren, bepaalt zij niet slechts hetgeen ik ben en de werkelijkheid, maar ook

de werking en betekenis, die men heeft in de begoocheling die men zijn wereld placht te noemen. Je kunt dus veel meer zijn in deze schijnbaar verwarde wereld dan je pleegt te denken. Wanneer je die wereld maar leert benaderen vanuit de feiten en de schijn weet te herkennen en te vermijden.

Ik meen dat u in de komende dagen vele malen geconfronteerd zult worden, zelfs reeds in de nu komende dagen, met vreemde ongevallen, dwaze omstandigheden, vreemde ontwikkelingen. U zult dan wel weer het hoofd schudden, al dan niet geïnteresseerd. Want de één interesseert zich nu eenmaal voor het hoofdartikel van een krant, terwijl anderen meer voelen voor Bommel, Hollewijn of Panda enzovoort. U zult waarschijnlijk weer het wijze hoofd schudden en zeggen: maar dit is zus of zo. U gaat daarbij echter steeds weer op uiterlijkheden af. Ontdoe nu eens de feiten van alle interpretatie en ga af op de feiten zoals u deze leert kennen. U zult dan de tendenzen die op aarde optreden, duidelijk herkennen. Dit betekent dat u niet alleen beseft hoe verdere ontwikkelingen en feiten zullen liggen, maar ook, dat u beseft dat er een kracht werkzaam is. Wanneer u begrijpt dat die kracht bestaat, en beseft wat haar gerichtheid ongeveer is, zult uzelf van deze kracht bewust gebruik kunnen maken.

Zo er in de wereld dingen zijn die u beletten innerlijk iets te beleven of waar te maken, moet u de essentie van die dingen proberen te erkennen. Weet u eenmaal wat deze dingen gemeen hebben - niet de interpretatie maar het verschijnsel, zoals uzelf dit beleeft en ziet - dan weet u ook wat u in de geestelijke belevingen belemmert. Dan is het eenvoudig voor jezelf een tegengestelde instelling te vinden en zo de innerlijke belevingen weer waar te maken.

Maar al te vaak zijn de mensen in deze dagen als het ware geestelijk vergrendeld, men zou door de deur, 'de poort' heen willen, maar die is op slot. Beseft wat die deur in feite is en je zult ontdekken, dat de afgesloten poort, de deur, een hindernis is, die je zelf in eigen wezen hebt geplaatst. Het Ik bevindt zich aan alle zijden van de deur. Beseft dit en je kunt, zelfs zonder de hinderpaal op te ruimen, eenvoudig aan de kant verder gaan, waar je dit wenselijk acht. Want ook daar is het Ik geheel aanwezig.

Ik heb het onderwerp aangesneden, om u op bepaalde mogelijkheden in uzelf en bepaalde illusies in uw wereld attent te maken. U ziet dus wel, dat de oude voorstellingen als het rad des levens - een voorstelling die meer dan 6000 jaren oud is, wanneer wij tellen vanaf de eerste oervorm ervan - ook vandaag nog veel te zeggen hebben. De wijsheid der ouden heeft ook nu nog zin en betekenis, wanneer men daarvan maar niet een beeld tracht te bouwen dat past in eigen opvattingen van de wereld, eigen kennis en wetenschap, maar de menselijke waarden en feiten, de essentiële constatering daarin te vinden, of alleen deze dan - en niet de vormen - toe te passen op eigen werkelijkheid. Indien ik er iets toe bij heb mogen dragen u een beter inzicht te geven in werkelijkheid en waan, in de bruikbaarheid ook van vele schijnbaar niet logische of 'wetenschappelijke' waarden, dan acht ik mij voor mijn moeiten meer dan rijkelijk beloond.

Ik dank u allen voor uw aandacht en wens u een goedenavond.

ESOTERIE VAN DE GETALLEN

Goedenavond, vrienden.

Men heeft mij gevraagd vandaag op mijn manier eens iets te doen aan esoterie. Ik dacht dat het wel leuk zou zijn om eens wat te zeggen over getallen en zo.

1 Is ondeelbaar, gedeeld levert het slechts onvolledigheden op. Daarom is één het begin van alle dingen. 1=God.

2 Is twee gelijke dingen, want anders kun je ze niet optellen. Twee is deelbaar en bestaat uit 2×1 . Het is als het ware een weegschaal in balans. Daarom zeggen wij, dat 2 de uiting in tegendelen is van iets wat toch één geheel is, maar eerst kenbaar wordt, wanneer het in tegendelen is getoond.

3 Als er tegenstellingen zijn, bijvoorbeeld licht en duister, zal er een gebied bestaan, waarin licht en duister gelijkelijk kenbaar zijn. 3 = drie waarden, die wederom in wezen aan elkander gelijk zijn, uitgedrukt als geheel. 1 zal dan duister zijn en zo voor ons een grens, een 2^{de} zal licht zijn en zo eveneens voor ons een grens zijn, terwijl de derde zichtbaar is, doordat hij de werkingen van beide anderen vertoont, daarom is de derde voor ons de uiting, het kenbare van de 3. Zo heb je een drie-eenheid, zoals u bemerkt.

4 Grenspalen, een vierhoek, de elementen, de omschrijving van 2 paren verschillen, die gezamenlijk een wereld omschrijven.

Je zou dus kunnen zeggen: 4 toont $2 \times 2 = 2 \times$ licht en $2 \times$ duister. Uitdrukking: een kruis, waarin zowel verticaal als horizontaal een erkenningsmogelijkheid bestaat. Daarom noemt men 4 ook wel: mogelijkheid tot besef.

5 Om tot bewustzijn te komen moet echter een punt in het kruis bepaald worden. Je hebt dus een volgende eenheid nodig. Het getal 5 geeft ervaren weer, daar er een kenbaar brandpunt ontstaat, waarin zowel de werkingen van licht en duister uit de materie, als licht en duister vanuit de geest merkbaar zijn. Reactie is mogelijk, emotie is mogelijk. Vandaar voor 5 ook wel het begrip: erkenning.

6 Wanneer ik 6 eenheden heb en werelden uit wil drukken, kan ik het best uitgaan van twee maal drie. Twee drie-eenheden als het ware. Er zijn twee driehoeken, maar geen brandpunt, zodat de erkenningsmogelijkheid altijd weer naar buiten gericht is. De zespunt en de zeshoek geven daarom de omschrijving van het Al zonder echter ook de mogelijkheid te geven de erkende waarden ook in het Ik als erkende waarden te reconstrueren. Wil ik ook dit doen, dan heb ik er nog een meer nodig.

7 Is een aantal, waarbij het mij mogelijk is binnen de zespuntige ster - de twee driehoeken - een middelpunt aan te brengen, dat kenbaar is. Zodra ik een brandpunt aanbreng, ontstaat ook binnen de structuur opeens rede, erkenning, manifestatie en wordt de innerlijke rust tot beweging; daarom omschrijft men 7 wel eens als: beseft leven.

8 Een vreemd cijfer. In feite de oneindigheid, die tijdelijk uit zijn rust is opgestaan. Maar ik kan het ook anders stellen: met acht punten kan ik als het ware twee elkander snijdende vierhoeken omschrijven. Ik heb dus gelijktijdig en elkander bevattend, of kruisend, twee volledige werelden. 8 brengt wel het besef van deze twee omschreven werelden, maar geeft nog niet de mogelijkheid, deze ook geheel beleefbaar, kenbaar te doen worden.

9 zijn er dan weer nodig. Er is wederom een middelpunt, van waaruit de zin - en begrenzingen - van beide werelden kenbaar kunnen worden. U denkt nu natuurlijk, dat de volledige erkenning en beleving van twee afzonderlijke werelden de 10 met zich brengt maar dat klopt niet helemaal; na erkenning en beleving ontstaat een begrenzing zonder middelpunt of kenbare waarde. Daarom is het volgende cijfer de nul.

10 Zou men God kunnen noemen in de erkende, begrensde wereld.

Bij **11** heb ik weer de mogelijkheid een middelpunt aan te brengen, zodat dit getal gesteld kan worden als de erkenning van de saamgevloeiende werelden.

Het volgende punt is echter niet slechts een weer werkende wereld, want bij **12** heb ik weer de twee werelden tesamen plus een gezamenlijk middelpunt, waardoor zij beleefd kunnen worden. Men kan dus zeggen, dat 12 het getal is van de grotere wereld, erkenbaar en geuit in tegendelen.

Natuurlijk zijn andere benaderingen en uitleggingen mogelijk. Misschien vindt u dit alles zelfs niet lijken op esoterie ook. Toch is het wel aardig, eens met getallen en figuren te spelen. Want de meeste mensen kunnen nogal aardig rekenen. Behalve wanneer zij menen dat de wereld berekenbaar is, zodat zij kunnen rekenen op de dingen, die zij juist niet krijgen, omdat voor de mens het geheel van het leven nu eenmaal onberekenbaar blijft, tot hij zó ver bewust is, dat hij niet meer rekent, maar eenvoudig erkent. Maar als onderwerp voor meditatie en dergelijke lijkt mij het werken met getallen en desnoods zelfs met tafels van vermenigvuldiging niet zo gek. Want wanneer je de getallen, op grond van hetgeen zij voor jou zouden kunnen betekenen, tot een soort weergave van de functie van de kosmos tracht te maken, krijg je steeds weer een nieuwe weergave, een nieuwe belichting van eigen besef en denken.

Nu is natuurlijk het geheel van de kosmos niet in getallen of zelfs maar mathematisch uitdrukbaar. Maar door gebruik van getallen en vormen kunnen wij er wel in slagen onze gedachten over de wereld, het bestaan en de kosmos duidelijker te formuleren. Het geeft als het ware gestalte en inhoud aan dingen die anders vaag blijven. Wanneer een soldaat spreekt met een vriend over een vrouw, blijft het een vaag principe, maar nu komen de handen, schetsen een vorm in de lucht en opeens is er reactie. Er ontstaat een voorstelling die misschien niet geheel met de werkelijkheid strookt, maar in ieder geval een gemeenschappelijke basis van denken schafft. Met andere woorden één enkele lijn, in de lucht geschetst geeft opeens aan een vaag, niet gedefinieerd denkbeeld, een veel verder gaande inhoud.

Neem nu cijfers. Wanneer ik eenvoudig 3 zeg, betekent dit in wezen nog niets. Wanneer ik het nu uitbeeld, door een driehoek te schetsen, ziet men opeens, dat binnen het getal relaties en verhoudingen optreden: men constateert bijvoorbeeld dat de hoeken allen gelijkwaardig zijn, maar steeds per paar in relatie staan. Je kunt dan verder redeneren en ontdekken, dat het middelpunt tussen twee van deze hoeken als het ware een lijn projecteert, die de derde hoek weer door midden deelt enzovoorts. Daarom kunnen getallen en vormen die daarop gebaseerd worden, veel bijdragen tot een zuiverder denken over leven, wereld en kosmos. Maar op de duur ga je dan wel beseffen dat de punten op zich wel belangrijk zijn, maar dat het voor de besepte verhoudingen toch vooral de verbindingslijnen zijn, die het doen.

Misschien vindt u dat ik dit alles op een te lichtzinnige wijze behandel. Maar ja ik vind het vreemd, dat de meeste mensen hun lichtzinnigheden op ernstige wijze plegen te behandelen. Want er zijn kennelijk maar heel weinig mensen, die ernstige zaken op een lichtere wijze durven weergeven. Misschien vloeit dit wel voort uit de angst, niet au sérieux genomen te worden. Want mensen vinden zichzelf, wanneer het erop aan komt, nog veel belangrijker dan de waarheden die zij willen zegden. Enfin, daarop zal ik maar niet doorgaan.

Kortom, getallen kunnen voor de mens worden omgezet in vormen. Maar wanneer je dan een optelsom maakt, kun je ook dit doen met die symbolen en zo een ander symbool als uitkomst krijgen.

$1+1=2$: twee punten vormen de lijn, die tussen hen als kortste verbinding denkbaar is.

$1+2=3$: Wanneer eenmaal tussen twee punten een lijn bestaat en buiten de lijn een derde punt wordt toegevoegd, ontstaat een ruimtelijke verhouding, want vanuit het derde punt kan de lijn overzien worden, zodat er een kenbaar gebied ontstaat. Dit om u de wijze van werken duidelijk te maken. Ik kan natuurlijk zo nog een tijdje verder gaan, tot morgenochtend toe desnoods, maar daardoor zou de idee niet duidelijker kunnen worden gesteld. Nog een enkel eenvoudig voorbeeld: Tel op: $3+4=7$. Dat is dus driehoek plus vierkant. Zet die twee op elkaar en wat krijg je? Een soort eenvoudig huisje. Iets, waarin ik zou kunnen wonen, iets, waarin ik kan wonen, iets dat van mij is. Nu zegt men in andere, meer ingewikkelde methoden wel, dat 7 het mystieke getal is voor de mens en de wereld van de mens. Dat lijkt mij op grond van het voorgaande zo gek niet, want per slot van rekening zijn lichamen woningen voor de geest, of zij nu wel of niet in goede staat verkeren, wel dan niet gestut of gerestaureerd zijn. Het lichaam is de woning van een ego, dat door middel van die woning in de wereld kan leven en beleven. Zoals je ook zoudt kunnen zeggen: $6+3=9$, ofwel de zespunt, de openbaring van twee werelden zonder brandpunt wordt verrijkt met een extra driehoek en zo ontstaat een openbaring van twee aspecten of werelden als één geheel; 9 noemt men wel eens het getal van de hogepriester. Want hier treedt

de mens voor zijn God en beseft naast eigen zijn en wereld nu ook de wereld, werken, aanwezigheid van zijn God, wat dan weer tamelijk logisch is.

De mensen zouden werkelijk eens meer moeten spelen met bijvoorbeeld getallen en eenvoudige vormen. Ik hoor de mensen over het leven en hogere waarden altijd weer met plechtige woorden spreken. Zij hebben het dan bijvoorbeeld over de cirkel der oneindigheid. Dat klinkt mooi, maar hebt u al eens een oneindige cirkel gezien? Neen toch? Een cirkel is een begrenzing van een gebied in de oneindigheid waarbij ten hoogste de lijn, die de grens vormt, als oneindig kan worden beschouwd, omdat je elk willekeurig punt van de lijn gelijktijdig als begin en einde zou kunnen beschouwen zonder dat hierbij iets verandert, terwijl de begrenzing bovendien op alle punten even ver van het middelpunt van het omgrensde verwijderd is. Met andere woorden : de cirkel is een wereld, maar kan niet zonder meer een beeld van oneindigheid zijn. Teken je dit, dan wordt dit onmiddellijk duidelijk. Wanneer je de lijn zelf als oneindigheid gaat beschouwen, dan maakt de tekening duidelijk dat je niet werkelijk verder kunt komen. Je komt steeds weer op hetzelfde punt terug, zoals de mens in de draaimolen. Waaruit volgt dat de lijn zelf niet van belang is, maar dat je op je rondreis wel een duidelijk beeld van de omgeving hebt kunnen krijgen, daar je alles, wat passeerde, steeds weer kunt zien en zo beter onthouden. Dan moet je naar de buitenkant van de cirkels blijven kijken. Kijk je naar het midden, naar binnen, dan zal je ten hoogste de Kracht zien, waarrond alles draait, het begrensde, waardoor de beweging in de cirkel mede mogelijk wordt.

Nu meen ik dat men geestelijk zowel als stoffelijk de behoefte heeft, zowel datgene te erkennen, wat het Ik doet bewegen als hetgeen, waardoor men zich beweegt, zodat een eenvoudige weergave vaak voert tot overwegingen, die van groot belang zijn voor zelferkenning en wereldbesef. Ik zeg dan ook: getallen zijn voor ons onder meer de uitdrukking van gelijkheden, maar uitgebeeld zijn ze voor ons de mogelijkheid de voor ons belangrijke essentie van het bestaan te overwegen, te ontdekken en vast te leggen. Beschouwing van de vorm, zeker wanneer men uitgaat van een reeks van vormen, kan dus voeren tot een steeds juister en groter inzicht en begrip. Zowel van eigen bestaan als van de kosmos.

Het lijkt mij een eenvoudige manier om eens goed en toch op eenvoudige wijze te mediteren. Het is jammer dat men de waarheid altijd weer op zo ingewikkelde manier wil zoeken, en meent dit alleen te kunnen doen in bijvoorbeeld de lotushouding, enzovoort . Ik raad u: zet eens een stip op het papier, kijk ernaar, zet een volgende stip erbij, trek, eens een lijn. U begrijpt dan, waarom een punt nimmer vatbaar, begrijpelijk is: u kunt vanuit dit stipje of er doorheen elke lijn trekken, die u maar wilt. Maar verbinding is er niet. Alles is mogelijk, niets is gefixeerd. Zodra er een tweede punt bestaat, is er wel een enkele lijn, die beide met elkander verbindt, enzovoort .

Het lijkt mij dwaas ingewikkelde methoden te volgen, wanneer je ook zonder diepgaande scholingen enzovoort al kunt beginnen en goede resultaten boeken. U kent voldoende cijfers, tafels van vermenigvuldiging enzovoort . U kunt deze omzetten in vormen. Speel eens met die dingen. Vraag u eens af wat dergelijke dingen u zeggen. Je zult tot de meest verbluffende gedachten komen, niet alleen over de wereld of God, maar ook over jezelf. Je ontdekt dat je voor bepaalde vormen niets voelt, daarin niets weet te vinden, terwijl een ander vorm je bevalt, je veel zegt enzovoort . Als je je afvraagt , waarom eigenlijk, weet je opeens veel meer over je eigen denken en zelfs waarschijnlijk over de geestelijke wegen die voor jou het beste passen.

Ik wil maar zeggen: eenvoud heeft vele voordelen, behalve voor experts, die de zaak graag ingewikkeld malen om concurrenten uit te schakelen. Ga eens uit van de denkbeelden die ik u aan de hand heb gedaan. Ontdek zelf eens hoe u, persoonlijk, nu eigenlijk denkt over, - staat tegenover- kosmos, leven, uzelf en de wereld. Denk niet dat u reeds de eerste malen kosmische geheimen zult ontdekken. De mens die begint na te denken over zichzelf en de wereld, begint meestal zichzelf te bedriegen. Maar wanneer je steeds weer naar binnen én naar buiten blijft kijken en blijft denken, wordt het steeds moeilijker het zelfbedrog nog vol te houden, En dat is het begin van de ontdekking van de waarheid, die ook niet zo ontstellend geweldig is als u nu

misschien veronderstelt, maar die u in ieder geval de kans geeft op eenvoudige wijze thuis te geraken in de grote kosmos, die in al zijn eenvoud toch wel overweldigend is.

Goedenavond.

d.d. 13 september 1968